

ת"פ 14788/04/14 - מדינת ישראל נגד כ"מ

בית משפט השלום בחיפה

ת"פ 14788-04-14 מדינת ישראל נ' כ"מ

בפני
כבוד השופט שלמה בנג'ו
בעניין:

מדינת ישראל

המאשימה

נגד

כ"מ

ע"י הסניגוריה הציבורית באמצעות בא
כוחו עו"ד רומן קלוגרמן

גזר דין

כתב האישום:

הנאשם הורשע לאחר שמיעת ראיות, בעבירה של **תקיפת זקן הגורמת חבלה של ממש** - עבירה לפי סעיף 1368 (א) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977.

לפי הכרעת הדין, בתאריך 26/12/13 בסמוך לשעה 08:51 במרפאת קופת חולים מאוחדת ברחוב חסן שוקרי בחיפה, **(להלן: "המרפאה")** המתלונן יליד 1947, הגיע למקום לצורך קבלת טיפול רפואי אצל הרופא.

בשעה שהמתלונן היה אצל הרופא, הנאשם הגיע למרפאה ונכנס לחדרו של הרופא, אף שלא הזמין תור קודם לכן. המתלונן אמר לנאשם, כי הוא מוזמן לרופא ואמור להיות לפניו, הנאשם בתגובה תקף את המתלונן שלא כדין וללא הסכמתו, באופן שהכה בפניו באמצעות אגרופיו והטיח את ראשו בקיר.

כתוצאה ממעשיו המתוארים לעיל של הנאשם, נגרמה למתלונן, שהינו קשיש, חבלה של ממש כמפורט בכתב האישום, הוא נזקק לטיפול רפואי ופונה באמבולנס לבית החולים.

תסקירי שירות המבחן:

הנאשם בן 30 נשוי בשנית ואב לילד, מתקיים מקצבת נכות ומעבודתו כשומר. לדברי הנאשם למד 12 שנות לימוד וברשותו תעודת בגרות מלאה. הנאשם הציג לשירות המבחן מסמכים רפואיים מהם עולה כי הנאשם מוכר למערכת הפסיכיאטרית שנים ארוכות, ועבר 14 אשפוזים בסך הכל במוסדות שונים לבריאות הנפש. במסגרת אשפוזיו, אובחן בשנת 2008 כלוקה בתחלואה כפולה של סכיזופרניה פרנואידית והתמכרות לחומרים פסיכו-אקטיביים.

הנאשם מתאר כי במהלך נישואיו הראשונים התנגדו בני משפחתה של אשתו לנישואים ובשל מעורבותם בקשר הוגשו נגדו מספר רב של תלונות, ביניהן תלונות על אלימות זוגית, עד שנפרדו. בהמשך נישא מחדש ומתאר קשר זוגי תקין, וכי

הוא לוקח אחריות על משפחתו ומעוניין לשקם את חייו בכדי להוות מודל חיובי עבור ילדיו בעתיד. בנוסף הביע חשש בשל היותו המפרנס העיקרי, במידה וישלח למאסר.

מעיון ברישומי הפלילי של הנאשם עולה כי לחובתו הרשעות קודמות, בגין עבירות אלימות וסמים, כאשר על חלקן לא עמד לדין בגין מחלת נפש פעילה ונדון לצו אשפוז.

שירות המבחן ציין כי הנאשם אינו לוקח אחריות על מעשיו האלימים, אך כן מעוניין לקחת חלק בהליך טיפולי משמעותי. שירות המבחן התרשם כי הנאשם מתנהל באופן מניפולטיבי ומשתמש במצבו הנפשי כהסבר להתנהלות הבעייתית מבלי לקחת אחריות אמיתית על מעשיו וכן התקשה להכיר בפגיעה הקשה במתלונן. הנאשם זומן לשירותיו של שירות המבחן על מנת לבחון את שילובו ביחידה לטיפול בהתמכרויות, אך לא הגיע לפגישה ומסר כי לא התעורר ועל כן זומן פעם נוספת. בתסקיר שירות המבחן מיום 26.6.18 התרשם שירות המבחן כי ללא התערבות טיפולית קיים סיכון להישנות עבירות אלימות, והתבקשה דחייה לצורך בחינת יכולתו של הנאשם לקחת חלק בהליך טיפולי.

בתסקיר משלים מיום 12.9.18 צוין כי מדו"ח גורמי הטיפול עולה כי הנאשם השתלב ביחידה לטיפול בהתמכרויות ביום 11.7.18, כאשר תוכנית הטיפול שנקבעה עבורו כללה הגעה פעם בשבוע לפגישה עם העו"ס המטפלת ביחידה, והתייצבות לשתי בדיקות שתן בשבוע. הנאשם התקשה להתגייס לתוכנית ההתערבות וביטל 4 פגישות שנקבעו לו מנסיבות אישיות, כמו כן בדיקות השתן שמסר בתאריכים 1.7.18, 11.7.18 ו- 29.7.18 נמצאו עם שרידי סמים מסוג חשיש. עוד נמסר מגורמי הטיפול, כי בחודש אוגוסט 2018, הגיע הנאשם לשתי פגישות שנקבעו לו, בהן התברר כי אינו נוטל את התרופות הפסיכיאטריות שאמור לקבל לטיפול במחלת הסכיזופרניה. בחודש זה, בדיקות השתן שנערכו לו נמצאו נקיות משרידי סם. הנאשם שיתף את שירות המבחן בקושי לקחת את התרופות בשל תופעות הלוואי שהן גורמות לו ועל כן התבקש ללכת לרופא הפסיכיאטר לבחינה מחודשת של התרופות. בחודש ספטמבר, עידכן הנאשם כי בידו אישור על כך שהוא מאוזן תרופתית שוב (לא הוצג בפני שירות המבחן) וכי השתלב שוב בהליך הטיפול, ועל כן התבקשה דחייה נוספת על מנת להמשיך ולבחון את התקדמותו ויכולתו של הנאשם להתייצב מבחינה טיפולית לצד שמירה על איזון תרופתי.

בתסקיר המשלים שנערך לנאשם ביום 14.3.19, צוין כי ממידע עדכני מטעם הרופאה המטפלת במרכז לבריאות הנפש מעלה כרמל, עולה כי הנאשם נמצא בקשר מעקבי עמה כנדרש. מדיווחה עולה כי מחלת הנפש אינה פעילה בחצי השנה האחרונה לפחות וכי מצבו מאוזן ועל כן אינו נדרש לנטילת טיפול תרופתי בשלב זה, אך נדרש המשך קשר מעקבי רציף במסגרת זו.

מדו"ח גורמי הטיפול עולה כי החל מחודש נובמבר 2018, הנאשם הגיע לכל הפגישות כנדרש ול-5 בדיקות שתן מתוך 7 שהתקיימו ביחידה, כאשר כולן מעידות על ניקיונו מסמים. הנאשם טען כי שימוש בסמים היה חברתי בלבד וכי אינו מעוניין לשוב ולהשתמש בסמים, במיוחד כעת לאחר לידת בנו. בשנת 2019, התקיימה ועדה בעניינו של הנאשם במהלכה נקבע כי הנאשם ימשיך את הטיפול ביחידה להתמכרויות וכן הועלתה האפשרות לשילובו בנוסף בקבוצה טיפולית במסגרת היחידה להתמכרויות. עם זאת, במהלך הפגישה עם העובדת הסוציאלית המטפלת ביחידה, לא זיהה הנאשם את הצורך שלו כיום בטיפול בהתמכרות, על אף התרשמות גורמי הטיפול. כתוצאה ממחלוקת זו, הפסיק הנאשם את השתתפותו בטיפול ביחידה להתמכרויות באופן יזום מצידו. בעקבות כך התקיימה פגישה עמו בשירות המבחן והחלט על הפסקת הטיפול ביחידה, עם זאת נקבע כי ימשיך טיפול במסגרת שירות המבחן, הכולל הגעה לפגישות שבועיות ומתן בדיקות שתן ובהמשך תישקל השתלבותו בקבוצה טיפולית בתחום דפוסי התנהגותו עוברי החוק ופורצי הגבול.

שירות המבחן התרשם כי לאורך זמן רב הנאשם התקשה להכיר בחלקיו ההתמכרותיים, העברייניים והאלימים כפי שבאו לידי ביטוי בעבירה הנדונה, אך כיום לוקח אחריות פורמאלית על העבירה. לדברי הנאשם, העבירה בוצעה לפני מספר שנים בתקופה בה היה נתון להשפעתן של תרופות פסיכיאטריות וחומרים ממכרים. עוד התרשם שירות המבחן כי הנאשם עושה שינוי משמעותי בחייו, לוקח אחריות על דברים משמעותיים, ביניהם המעקב הפסיכיאטרי, התמדה במקום עבודתו, הקמת משפחה, בדיקות שתן נקיות וכן הגעה סדירה לשיחות. בנוסף, התרשם שירות המבחן ממוטיבציה פנימית גבוהה להשלמת תהליך טיפולי משמעותי במסגרת שירות המבחן. כל אלה, על פי שירות המבחן, מהווים גורמים מפחיתי סיכון להישנות עבירות ומגבירים את הסיכוי לשיקום באמצעות מעורבות שירות המבחן.

לאור כל האמור, המליץ שירות המבחן להטיל על הנאשם צו מבחן למשך שנה, במהלכו ימשיך הנאשם את ההליך הטיפולי במסגרת שירות המבחן, במהלכו יתבצע מעקב אחר הקשר עם גורמי בריאות הנפש. בנוסף, הומלץ על ענישה בדמות של הטלת צו של"צ, בהיקף של 150 שעות, לצד פיצוי למתלונן.

ראיות לעונש:

המאשימה הגישה רישום פלילי של הנאשם וכן תעודות רפואיות, המעידות על תקיפתו של המתלונן.

ההגנה הגישה חוות דעת פסיכיאטרית שנערכה בעניינו של הנאשם ביום 15.8.16; אסופות מסמכים הנוגעת לאותם אשפוזים ולמצבו הנפשי של הנאשם.

טענות הצדדים:

טיעוני המאשימה:

המאשימה חזרה על העובדות שבהכרעת הדין ועל הערכים החברתיים בהם פגע הנאשם, שהם זכותו של אדם לשמירה על ביטחונו האישי, שלמות גופו וערך חייו ובפרט זכותם של קשישים, חסרי הישע והיכולת העצמית להגן על עצמם. עוד הדגישה המאשימה את החומרה היתרה שבעבירות נגד קשישים והפנתה למדיניות ענישה במקרים דומים.

לטענת המאשימה, גרסתו של הנאשם במהלך ניהול ההוכחות כי אדם אחר ביצע את העבירה מעידה על כך שאינו לוקח אחריות על מעשיו באופן כנה ואמיתי. עוד הפנתה המאשימה לנסיבות ביצוע העבירה, ולכך שמדובר באלימות כמעט שרירותית, כאשר המתלונן סירב לצאת מחדר הרופא והתעקש על תורו, הנאשם ניצל שעת כושר שאף אדם אינו בחדר, תקף את המתלונן ולאחר מכן ברח מהמקום.

לאור האמור, עתרה המאשימה למתחם ענישה שנע בין מאסר בפועל של 7 חודשים ועד 14 חודשים.

בעניין הנסיבות שאינן קשורות לעבירה, ציינה המאשימה את עברו הפלילי של הנאשם, הכולל עבירות אלימות כלפי בת זוג ועבירות סמים, כאשר העבירות האחרונות בוצעו בשנים 2015-2016. עוד ציינה את אי לקיחת האחריות של

הנאשם, אלא רק באופן פורמאלי. לקולה צוינו השיהוי בתיק ומצבו הנפשי של הנאשם. בשים לב לדברים אלו, עתרה המאשימה להטיל על הנאשם עונש בחלק הבינוני של מתחם הענישה ולא פחות מ-10 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה מרתיעה לתקופה ממושכת על כל עבירת אלימות ופיצוי למתלונן.

טיעוני ההגנה:

ב"כ הנאשם הפנה לתסקירי שירות המבחן שנערכו בעניינו של הנאשם, ממנו עולה כי הנאשם מקבל אחריות על מעשיו, גם אם בשלב זה מדובר באחריות פורמאלית, הוא מקבל את הכרעת דינו של בית המשפט. ב"כ הנאשם התייחס לשיהוי הרב בתיק זה, שכן מדובר בעבירה משנת 2013, 5.5 שנים מאז האירוע, כאשר במהלך תקופת זמן זו חלו שינויים מהותיים בנאשם ובאורח חייו. עוד הפנה הסניגור לרקע הפסיכיאטרי של הנאשם, כאשר עברו הפלילי רצוף בהפסקות הליכים ואי כשירות לעמוד לדין, בשל קיומה של מחלת נפש.

ב"כ הנאשם הפנה לחוות הדעת הפסיכיאטרית בעניינו של הנאשם משנת 2016, שם מפורטים כל אשפוזיו הקודמים, כאשר מדובר באשפוזים ממושכים וארוכים, בין היתר, מהשנים הרלוונטיות לאירוע. משכך, טען הסניגור כי הנאשם מצוי בקרבה משמעותית לסייג לאחריות פלילית.

עוד ציין ב"כ הנאשם את הדרך השיקומית אותה עובר הנאשם, כפי שבאה לידי ביטוי בתסקיר שירות המבחן. היום הנאשם אינו משתמש כלל בחומרים ממכרים ומכאן גם נסיגתו מביצוע עבירות פליליות. הנאשם כיום משולב בטיפול כולל ולמעשה ניתן לומר כי מזה כ- 3 שנים מנהל אורח חיים נורמטיבי, כאשר בין היתר הוא מקים משפחה ונולד לו בן בכור.

ההגנה עתרה לקביעת מתחם עונש הולם של מספר חודשי מאסר שניתן לרצות בעבודות שירות. יחד עם זאת, לאור תסקיר שירות המבחן, וההליך השיקומי של הנאשם, נטען כי יש מקום לסטות ממתחם הענישה ולאמץ את המלצת שירות המבחן.

דבר הנאשם בטרם מתן גזר הדין:

הנאשם מסר כי הוא מכבד את החלטת בית המשפט ולא ישוב לבצע עבירות. עוד מסר כי כאשר ביצע את העבירה היה אדם אחר, תחת השפעת סמים ואילו כיום הוא עובד באופן מסודר, נשוי מזה שנתיים ועם תינוק. הנאשם מסר כי הוא המפרנס בבית ולכן ביקש הקלה מבית המשפט. הנאשם התנצל על הסבל שגרם למתלונן.

דין והכרעה עונשית:

הערך החברתי שנפגע ומידת הפגיעה בו (סעיף 40ג (א) לחוק העונשין):

הנאשם במעשיו פגע בערך החברתי של פגיעה בביטחונו ובשלמות גופו של אדם בכלל וקשישים בפרט. סעיף 368(א)

לחוק העונשין, בו הורשע הנאשם, קובע ענישה מקסימלית של חמש שנות מאסר. עוד נקבע בסעיף 368(ד) כי **"הורשע אדם בעבירה לפי סעיף זה, יוטל עליו עונש מאסר, שלא יהיה, בהעדר טעמים מיוחדים שיירשמו, כולו על תנאי"**. המחוקק אם כן לא רק שייחד סעיף לעבירות אלימות נגד קשישים, אלא אף קבע כי יש ליתן ביטוי לחומרת עבירה זו ולהשית בגינה ענישה ממשית וקונקרטית.

על ההגנה על כבודם, גופם וקניינם של קשישים עמד בית המשפט העליון לא אחת, וראו הדברים שנאמרו בע"פ 7961/07 **מדינת ישראל נגד שכטר** (19.3.08):

"הענישה במקרים מעין זה ראוי לה שתשקף הגנה על כבודם, גופם וקניינם של קשישים, תבטא את הצורך בהקניית ביטחון אישי גם למי שבערוב ימיהם אינם נהנים עוד מחוסן גופני מלא ולא תהפכם הפקר למעשי בריונות. כל אלה מלמדים על חומרת המעשים, ומצדיקים ומחייבים כי יינתן משקל משמעותי בגזירת העונש למטרות ההרתעה והגמול"

מדיניות הענישה (סעיף 40ג (א) לחוק העונשין):

רע"פ 6790/12 **גולד נגד מדינת ישראל** (20.9.12) - באותו מקרה נדחתה בקשת רשות ערעור של נאשם שהורשע בתקיפת זקן הגורמת לחבלה חמורה, לאחר שתקף את אביו ונדון ל- 20 חודשי מאסר.

עפ"ג (מחוזי ב"ש) **טלקר נגד מדינת ישראל** (12.11.14) - נדחה ערעורו של נאשם שהורשע לאחר ניהול הוכחות בתקיפת זקן הגורמת חבלה של ממש. באותו מקרה תקף הנאשם קשישה בכך שהכה אותה באמצעות מקל הליכה וגרם לה לחבלות של ממש. הנאשם נדון באותו מקרה ל- 20 חודשי מאסר בפועל.

עפ"ג (מחוזי ירושלים) 32535-05-13 **גרובובסקי נגד מדינת ישראל** (12.6.13) - בית המשפט המחוזי דחה את ערעורו של נאשם שהורשע בעבירות איומים ותקיפת זקן. באותו מקרה הגיע הנאשם לבית הוריו, בבית המשפחה התגלע ויכוח בין הנאשם ואביו בן ה- 71 במטבח הבית. במהלך הויכוח קילל הנאשם את אביו ואיים עליו כי ירצח אותו. המתלונן ביקש להוציא את הנאשם ממתבח הבית ובשלב זה דחפו השניים זה את זה תוך כדי כך, דחף הנאשם את המתלונן והפילו ארצה. כתוצאה מהדחיפה פגע השולחן בפניו של המתלונן והוא נחבל ומשקפיו נפלו ונשברו. הנאשם נדון לעונש של 15 חודשי מאסר. באותו מקרה דובר על נאשם עם עבר פלילי מכביד ורקע התמכרותי לסמים ולא נרתם לטיפול עד מועד פסק הדין.

עפ"ג (מחוזי מרכז-לוד) 33883-11-13 **בן אברהם נ' מדינת ישראל** (29.12.13) - נדחה ערעורו של נאשם שהורשע בעבירה של תקיפת זקן הגורמת חבלה של ממש, והוטלו עליו 6 חודשי עבודות שירות.

ת"פ (קרית) 730-03-17 **מדינת ישראל נ' בנימין ויסמן** (29.5.17) - הנאשם הורשע בעבירות של תקיפת זקן הגורמת חבלה של ממש ואיומים. באותו מקרה התגורר הנאשם עם אביו, המתלונן, ועל רקע ויכוח בין השניים איים הנאשם עליו ותקף אותו בכך שאחז בגרונו והכה בו שלושה אגרופים באזור החזה. כתוצאה מכך נגרמו למתלונן חבלות של ממש, בדמות רגישות במימוש, המטומות קלות וסימני חבלה. בית המשפט גזר על הנאשם 12 חודשי מאסר בפועל, 5 חודשי מאסר על תנאי על כל עבירת אלימות, חודשיים מאסר על תנאי על כל עבירת איומים ופיצוי למתלונן בסך של 10,000 ₪.

ת"פ (ב"ש) 48500-08-10 **מדינת ישראל נ' גירשברג** (5.7.11) - הנאשם הורשע בביצוע עבירות של תקיפת זקן הגורמת חבלה של ממש, תקיפה סתם ובעבירות נלוות, והוטלו עליו 6 חודשי מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות.

נסיבות שקשורות בביצוע העבירה (סעיף 40ט לחוק העונשין):

בקביעת מתחם העונש ההולם למעשה העבירה שביצע הנאשם, על בית המשפט להתחשב בהתקיימותן של נסיבות הקשורות בביצוע העבירה, במידה שהתקיימו, ככל שהוא סובר שהן משפיעות על חומרת מעשה העבירה ועל אשמו של הנאשם.

הרקע והמעשים - כפי שנקבע בהכרעת הדין, מדובר על ויכוח בעניין תור אצל הרופא בקופת החולים, אשר גלש להתקפה אלימה. הנאשם שהגיע לחדר הרופא, "נדחף" לתור, ובינו ובין המתלונן, שטופל אצל הרופא בתורו, התעורר ויכוח על כך, כאשר במהלכו תקף הנאשם את המתלונן וגרם לו לפציעות ולחבלות.

חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירה - הנאשם הוא המבצע הבלעדי של העבירה.

הנזק שנגרם והנזק שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירה - כתוצאה ממעשיו של הנאשם, נגרמה למתלונן, שהינו קשיש, המטומה תת עורית ושטף דם בעינו השמאלית, שברים עם תזוזה באף ודימום באפו וכן הסתיידויות קלות בסיפון עורקי הקרוטיס דו צדדי, והוא נזקק לטיפול רפואי ופונה באמבולנס לבית החולים. מדובר בחבלות ופציעות חמורות, אשר חומרתן יתרה עקב כך שמדובר באדם קשיש, אשר בריאותו וגופו אינם כשל אדם צעיר והנזק אשר היה עלול להיגרם לו כתוצאה ממעשיו של הנאשם יכל להיות חמור הרבה יותר, ואף חלילה להסתיים בנכות קשה או במוות.

הסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירה ויכולתו של הנאשם להבין את הפסול במעשיו - נסיבות ביצוע העבירה פורטו בהרחבה לעיל. לא היתה שום פרובוקציה מצד המתלונן אשר חוללה את האירוע ומדובר בבריאות לשמה.

הניצול לרעה של כוחו של הנאשם כלפי הנפגע והאכזריות והאלימות של הנאשם כלפי הנפגע העבירה - הנאשם ניצל את כוחו הפיזי כבחור צעיר והפליא את מכותיו בקשיש תוך שהוא מכה אותו ומטיח אותו בקיר.

הקרבה לסייג לאחריות פלילית - מדובר בנאשם בעל רקע פסיכיאטרי קודם, ועל כן, לקביעתי, ישנה קרבה לסייג לאחריות פלילית. בחוות הדעת הפסיכיאטרית שנערכה לנאשם במסגרת הליך זה, מיום 6.3.17, נקבע כי הנאשם סובל ממחלת הסכיזופרניה לצד התמכרות לסמים, כאשר מחלתו כעת בהפוגה וכן נקבע כי הוא אחראי על מעשיו וכשיר לעמוד לדין. עם זאת, במסגרת אותה חוות דעת קיים פירוט נרחב אודות הרקע הפסיכיאטרי של הנאשם, כאשר במהלך השנים מתוארים אשפוזים שונים של הנאשם, על רקע מחלת הנפש ממנה הוא סובל והתנהגות אלימה סביב המחלה.

מעיון ברישומי הפלילי עולה, כי עברו הפלילי רצוף בהחלטות להפסקת ההליכים נגדו בשל אי יכולתו של הנאשם לעמוד לדין מפאת מחלת נפש ממנה הוא סובל. למעשה מתוך 7 תיקים פלילים, 4 הסתיימו בהפסקת ההליכים של הנאשם ושליחתו לאשפוז כפוי או צו אשפוז או טיפול מרפאתי. סיגורו של הנאשם אף הגיש בעניינו אסופת מסמכים רפואיים נוספים, המעידים על אותה היסטוריה ארוכה של התמודדות עם מחלת נפש, והדברים אף פורטו בהרחבה בתסקירים שערך שירות המבחן בעניינו של הנאשם. כך למשל, ממסמך סיכום אשפוז (סה/2) שמתייחס לתקופה בין השנים

2012-2013, סביב השנה הרלוונטית לאירוע, צוין כי הנאשם, החל משנת 2008 עבר 9 אשפוזים במרכז לבריאות הנפש מעלה הכרמל, אובחן כלוקה בסכיזופרניה פרנואידית, וידוע בהתנהגות תוקפנית ואלימה כלפי הסובבים אותו על רקע מצבים פסיכוטטיים פעילים. עוד צוין כי ברקע שימוש בסמים שונים כולל חשיש ואקסטזי. סיבת האשפוז המצוינת באותו המקרה הייתה "מצב פסיכוטי חריף" כאשר הנאשם התלונן על מחשבות רדיפה.

לאור האמור, סבורני כי בעניינו של הנאשם מתקיימת קרבה לסייג לאחריות פלילית, אשר יש בה כדי להשפיע באופן משמעותי על מתחם העונש שייקבע במסגרת הליך זה (סעיף 40ט (א) (9) לחוק העונשין).

מתחם העונש ההולם (סעיף 40ג (ב) לחוק העונשין):

מתחם העונש ההולם נקבע בעיקר על יסוד הנסיבות האופפות את ביצוע העבירה, ודרגת האשם שהפגין הנאשם בכל האירוע, על מנת לשקף הלימה ראויה בין חומרת המעשה, בנסיבותיו, במידת האשם שהפגין הנאשם בעת ביצוע העבירה, לבין העונש לו ראוי הנאשם בגין מעשיו אלה.

נוכח נסיבות ביצוע העבירות, כפי שתוארו לעיל, ודרגת האשם שהפגין הנאשם, חומרת העבירה של תקיפה אלימה ביותר, נגד המתלונן הקשיש, אשר גרמה לו לחבלות ולפציעות של ממש, אך בשים לב לנסיבות הנוספות לקולה, ובעיקר קרבתו של הנאשם לסייג לאחריות פלילית עקב הרקע הנפשי ומצבו הנפשי סביב אותה התקופה בה בוצעה העבירה, מתחם העונש ההולם בגין אירוע זה, נע בין 5 חודשי מאסר בפועל ועד 14 חודשי מאסר בפועל.

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיף 40יא לחוק העונשין):

בגזירת העונש המתאים לנאשם, רשאי בית המשפט להתחשב בהתקיימות נסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, ככל שהן מתקיימות וזאת במידה שבית המשפט סבור, שיש ליתן להן משקל בנסיבות המקרה, ובלבד שהעונש שיוטל בסופו של יום על הנאשם, לא יחרוג ממתחם העונש ההולם שנקבע.

הפגיעה של העונש בנאשם ובמשפחתו - הנאשם, בן 30 נשוי בשנית ואב לתינוק קטן, אשר מאז ביצוע העבירה חייו עברו שינויים הן בהיבט האישי והן בהיבט המשפחתי, כיום המפרנס היחיד את אשתו וילדו התינוק ומנהל אורח חיים תקין. מצאתי כי יש לתת משקל לאורח החיים הנוכחי של הנאשם, בשינויים החיוביים שערך בחייו ובמאמציו להשתקם ולתקן את דרכיו, וכן בנזק שייגרם למשפחתו ולפרנסתם באם יישלח הנאשם למאסר ממושך מאחורי סורג ובריח.

נטילת אחריות של הנאשם וחזרתו למוטב - על אף שהנאשם ניהל את משפטו והכחיש את ביצוע המעשים עד להכרעת הדין, כיום הוא מקבל את הכרעת הדין של בית המשפט, וכפי שצוין בתסקירי שירות המבחן, הנאשם מקבל אחריות פורמאלית למעשיו. במסגרת הדברים שמסר לבית המשפט הביע הנאשם צער על מעשיו והתנצל בפני המתלונן על שאירע. במהלך החודשים האחרונים עוסק הנאשם באופן אינטנסיבי בשיקום אורח חייו הבעייתי ויציאה לדרך חדשה וחויבות למענו ולמען משפחתו. תסקירי שירות המבחן מתארים הליך שיקומי שהתחיל בהדרגה, אך בסופו של דבר הגיע למצבו ובו הנאשם אינו משתמש יותר בסמים, מוסר בדיקות שתן נקיות ומחלת הנפש ממנה הוא סובל מצויה בהפוגה, כאשר לעת הזאת הוא אינו זקוק יותר לטיפול תרופתי, אך נמצא כל העת במעקב פסיכיאטרי. שירות המבחן מציין באופן ברור בתסקיר האחרון שנערך בעניינו של הנאשם את התמורות המשמעותיות שחלו בחייו של הנאשם המפחיתות באופן משמעותי את הסיכון הנשקף ממנו. מדברים אלו ניכר אפוא שהנאשם אכן ביצע ומבצע שינוי משמעותי בחייו

ומנסה לחזור למוטב ולהשתקם.

לפיכך, והגם שהנני סבור כי אין בכל אלה כדי להוות שיקול כדי לחרוג ממתחם העונש ההולם, עדיין יש לדברים אלה משקל בקביעת העונש בתוך המתחם, שכן, לחזרה למוטב ולאורך חיים מתפקד, יש מקום בקביעת העונש במתחם.

נסיבות חיייו של הנאשם שהייתה להן השפעה על ביצוע מעשה העבירה - נסיבות חיייו של הנאשם מפורטות בהרחבה בתסקירי שירות המבחן שפורטו לעיל ולא אחזור על הדברים. הנאשם עבר חיים לא קלים, ביניהם מצבו הנפשי ומחלת הנפש ממנה הוא סובל שהובילו אותו לדרכים שליליות וביצוע עבירות אלימות רבות.

חלופי הזמן מעת ביצוע העבירה - מדובר בעבירה שנעברה בסוף שנת 2013, ומכאן שמאז האירוע חלפו כחמש וחצי שנים. נוכח גילו הצעיר יחסית של הנאשם, מדובר בפרק זמן משמעותי בחייו, ואף למרחק הזמן בין האירוע לגזירת העונש יש לתת משקל לא מבוטל לקולה בעת גזירת עונשו של הנאשם בתוך המתחם שנקבע.

עברו הפלילי של הנאשם - לנאשם 7 תיקים קודמים בגין עבירות בתחום האלימות במשפחה וסמים. 4 מתוך 7 התיקים הסתיימו בהפסקת הליכים בשל מחלת נפש, ובאשפוזו של הנאשם, במקרים הנוספים הורשע הנאשם ונשלח לעונשי מאסר בפועל, ביניהם עונש מאסר בפועל לתקופה של 11 חודשים בשנת 2017.

העונש המתאים (סעיף 40ד(2) לחוק העונשין):

העונש המתאים בנסיבות העניין, חייב לשקף את חומרת הנסיבות ומידת האשם שהפגין הנאשם באירוע, כמו כן את מכלול הנסיבות הקשורות לביצוע העבירה וכן חייב העונש המתאים להלום את יתר הנסיבות האישיות של הנאשם והכל כפי שפורט בהרחבה לעיל.

בעניינו של הנאשם, אין מחלוקת כי העבירה שעבר הנאשם היא עבירה חמורה, אשר לא בכדי ייחד לה המחוקק סעיף ספציפי בחוק המתייחס לאלימות כלפי קשישים, בהיותם אוכלוסייה חסרת ישע. לא זו אף זו, המחוקק אף ביקש לוודא, כפי שצוין לעיל, שאותם עבריינים תוקפי הקשישים יענשו בחומרה ותוטל עליהם ענישה קונקרטית ומשמעותית.

הנאשם במעשיו נקט באלימות קשה ביותר כלפי המתלונן הקשיש, הוא לא בחל באמצעים והכה את המתלונן בברוטליות בפניו, באמצעות אגרופיו, ואם לא די בכך, הטיח את המתלונן הקשיש בקיר חדר הרופא במרפאה. במעשיו גרם הנאשם למתלונן לנזקים פיזיים קשים ולחבלות של ממש.

אין להקל ראש במעשים מכוערים אלו שנעשים אדם הנמנה על אוכלוסיות חסרות ישע כדוגמת הקשישים, אשר לרוב אין ביכולתם להגן על עצמם וקיים פער כוחות עצום בינם ובין תוקפיהם. אל לנו כחברה להשלים עם מצב דברים כזה. בית המשפט חייב לשמש מגן וצינה לאותן אוכלוסיות מוחלשות, לתת להן את הביטחון וההגנה המגיעה להן, מפני עבריינים פורעי חוק, המאיימים ופוגעים בהם, בדרך של ענישה קונקרטית מציבת גבולות. בית המשפט העליון עמד לא אחת על כך שיש להחמיר בעונשם של אלה הבוחרים להם לקורבנות את המבוגרים והקשישים בחברה וניתן להקיש מהדברים שנאמרו בפסיקה שלהלן גם לעניינו באשר להלימה עונשית ראויה (ע"פ 8614/17 פלוני נגד מדינת ישראל (21.1.19)).

יחד עם זאת, הענישה בפלילים היא לעולם ענישה אינדיבידואלית, ועל בית המשפט לשים בפניו את המקרה של האדם הספציפי העומד לפניו ואת נסיבותיו הייחודיות.

במקרה זה נתתי משקל למצבו הנפשי של הנאשם בדגש על קרבתו לסייג לאחריות פלילית וזאת במסגרת מתחם העונש שנקבע. עוד מצאתי ליתן משקל למהפך התודעתי שחל בנאשם, שהתבטא, באופן מעשי, בתמורות החיוביות שחלו בחייו.

אין מחלוקת כי להיבט הגמולי-הרתעתי שיקול משמעותי בעת גזירת העונש, אך יחד עם זאת, קיימות תכליות נוספות לענישה, חשובות לא פחות, וביניהם ההיבט השיקומי של אדם, ובמובן זה יש לזכור כי ההיבט השיקומי, אינו משקף אך את טובת הנאשם, אלא את טובת הציבור כולו, אשר יוצא נשכר לא פחות, משיקומו של הנאשם, ויפים לעניין זה הדברים שנאמרו בע"פ 8092/04 **ישראל חביב נגד מדינת ישראל** (10.9.06):

"ראשית, מבחינת האינטרס הציבורי הגנה על שלום הציבור ובטחונו, שיקומו של עבריין מועד תורם לקיומה של ציפייה כי לא יחזור לעולם הפשע. ציפייה זו מקדמת את טובת הציבור ומתיישבת עם אינטרס חברתי רחב. שנית, מבחינת העבריין, השיקום המוצלח פותח בפניו אופקי חיים חדשים, ולראשונה עולה תקווה כי יוכל לפנות לדרך חיים בונה, שבה יוכל להשתלב באורח חיים יציב וקונסטרוקטיבי. ושלישית, מבחינת שירותי השיקום והרווחה, חשוב לטעת את התודעה כי יש טעם ותוחלת בהשקעת משאבים חומריים ואנושיים בפעולות שיקום עבריינים, וכי מקום שפעולות אלה מניבות פרי, ישנה התחשבות בכך בתהליך הענישה וננקטים אמצעים המאפשרים ככל הניתן את הותרת תוצאות השיקום על כן, בלא העמדתן בסכנה. בנסיבות האמורות, הצורך לשמר את תוצאות שיקומו של המערער בשל מגוון ההיבטים האמורים עשוי להכריע אף את שיקולי הענישה המסורתיים - הגמול וההרתעה; עם זאת, בכל מקרה, יש לשלב את השיקולים הנוגדים בענישה לנוסחה מאוזנת ומדתיית שתייחס את המשקל היחסי הראוי למגוון השיקולים וההיבטים מבחינת אינטרס הציבור ואינטרס הפרט כאחד."

כפי שפורט בהרחבה לעיל, מדובר בנאשם בעל מורכבות נפשית ואישית אשר עבר במהלך השנים התמודדויות לא פשוטות עם מצבו הנפשי והתמכרותו לסמים. למרות הקושי, ניכר כי הנאשם עבר כברת דרך וחולל שינוי משמעותי בחייו, הוא התנקה מסמים (כמוכח מבידיקות שירות המבחן), עבר טיפול ביחידה להתמכרויות, ונטל חלק בהליך הטיפול, לשביעות רצון הגורמים המופקדים על כך, התגייס ומתמיד במעקב וטיפול פסיכיאטרי לו הוא זקוק בשל התמודדות הנפש ממנה הוא סובל (ראה התסקירים בעניינו).

בנוסף, הנאשם הקים משפחה ולו פעוט רך, הוא עובד ומפרנס באופן סדיר ולאורך זמן, ונראה כי הינו חדור מוטיבציה לשנות את אורח חייו העברייני, לאורח חיים נורמטיבי ותקין (ראה תלושי השכר שצורפו).

כמו כן, הנאשם בנוסף, יש ליתן משקל לקולה לשיקול הזמן הרב שחלף מאז בוצעה העבירה - כחמש וחצי שנים מאז האירוע. מדובר בזמן משמעותי שבו כאמור עבר הנאשם שינויים חיוביים רבים בחייו.

לכן, באיזון הכולל מצאתי, כי העונש העיקרי הראוי וההולם הוא, עונש מאסר בפועל בעבודות שירות. יש ליתן על הנאשם עונש זה שהינו עונש הולם את נסיבות האירוע, הוא עונש מציב גבולות, והוא יוטל לתקופה מדודה, ויהיה בו,

מענה למכלול השיקולים העונשיים שנמנו בהרחבה לעיל. לצידו יוטלו על הנאשם מאסר מותנה מרתיע, אשר ישקף לנאשם את המחיר שהוא עלול חלילה לשלם באם ימעד שנית בעבירות אלימות, וכן פיצוי כספי למתלונן.

אשר על כן, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

1. 6 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות בעמותת שווים ברח' עתלית 3 חיפה.
2. הנאשם יתייצב בפני הממונה על עבודות השירות בתחנת משטרת טבריה ביום 3/6/19 בשעה 08:00 לתחילת ריצוי העבודות.
3. לבקשת הממונה, הנני מזהיר את הנאשם, שלא לצרוך חומרים משכרים, ומבהיר לו כי הממונה רשאי לבודקו מעת לעת, לפי שיקול דעתו, ואם ימצא כי הוא נתון להשפעת חומרים כאלה, תופסקנה עבודות השירות והוא ירצה את המאסר בכליאה ממשית.
4. 7 חודשי מאסר למשך 3 שנים והתנאי הוא שהנאשם לא יעבור עבירת אלימות מסוג פשע לרבות איומים.
5. אני מחייב את הנאשם בפיצוי המתלונן בסך של - 5,000 ₪.
6. לפי בקשת הסניגור, ההפקדה שבתיק תזקף לטובת הפיצוי ותועבר למתלונן, ככל שישנה יתרה על הנאשם לשלמה בתוך 60 יום.
7. המזכירות תעביר העתק גזר הדין לממונה.

זכות ערעור תוך 45 יום לבית המשפט המחוזי.

ניתן היום, כ"ו ניסן תשע"ט, 01 מאי 2019, במעמד הצדדים.